

terem noga stopa, in milodišeči zrak, poln eteričnega olja, mami človeka, da vedno dalje riže v čarobno tmino. No, čim dalje stopa človek po takem gozdu, vse bolj in bolj ga omamlja vonj, kakor da ga hoče v spanje zabitati, in v tem enoličnem kupu debel ni nič, kar bi ga iz spanja prebudilo, dokler se ga ne poloti nenavaden strah, kako hoče iz gozda priti. In to ni tako lahko, kakor bi se mislilo. Na potu ni nikjer opazil kakega nenavadno zračnega debla, ali kake nenavadno zvite veje, vsega tega ni v črnem gozdu, in zato si ni zapomnil pota. Kedar motrimo črni gozd, zdí se nam, kakor da poslušamo blago pesen turobnega napeva. Po severni Evropi nahajamo v črnem gozdu poglavito samo štiri drevesa: jelo, smereko, bor in mecesen, in navadno vsako vrsto samo za-se. Tudi v severni Aziji ni v črnem gozdu več različnosti, zato pa po ameriškanskih gozdih raste nad 40 vrst šilovja.

Z vse drugačnim licem se nam prikazuje listnati gozd. Naj si je čisto hrastov ali bukov, ali naj je pomešan z jasei, gabri, jelšami, bresti, brezami in drugim listnatim drevjem, vselej se nam prikazuje prijaznejega in prikupljivejega. V listnatem gozdu razširjajo se krošnje na široko, pa se zato debla niso mogla vkup stisniti, kakor to dela šilovje. In zato je po tleh dovolj prostora, da se širijo grmi in razne bilje. Gozdne cvetlice razveseljujejo nam oko, in uho se nam nasladije z milodivnim petjem raznih ptic, katere iz veje na vejo preletavajo. Tu je prava domovina pernatih pevcev, tu si znašajo gnjezda, tu živé veselo. In veter po takem gozdu pihljá ljubkeje, ker trepeče s širokim perjem. V listnatem gozdu ni one zoprne enoličnosti, ki smo jo našli v črnem gozdu. Vedno srečujemo novih lepih slik, drevesa se vsak čas v drugačnih skupinah prikazujejo, in gole veje se vedno v novih oblikah zavijajo. Povsodi na vse strani nahaja nam duh vsakovrstne zabave in kedar stopimo iz gozda pod vedri nebes, tedaj čutimo, kako smo se pokrepili in razveselili.

Črni gozd prikazuje se nam pozimi z onim istim ozbiljnim licem, s kakoršnim smo ga po letu videli, ali listnat gozd odene se z novo odejo, ko se poletje z lastavicami v južneje kraje preseli. Dvakrat on premeni svojo odejo. Kakor je gozd po letu mil in nježen, na jesen nam je še dražestnejši. Po letu se on prelija sedaj v svetlejem, sedaj v temnejem zelenilu, a na jesen se zalije z najostrejšimi in najživejšimi bojami. Samo poedini starci zgubé brzo večino svojega perja. Starost je slabost, ona se ne dá kar tako pokriti in zatajiti. Ostalo drevje pa se ne more tako brzo znebiti svojega perja in mnogo ga tudi čez zimo na sebi obdrži, da-si je suho in zvito. Na jesen se začne zelenilo perja polagoma zgubljeni, in mesto zelenila se pojavi na enem prekrasno radečilo. Ne moremo na jesen dobiti lepšega gozda od bukovega. Kedar solnce zahaja, koplje se gozd kakor v zlatu, in iz tega rumenila vzdigujejo se poedina drevesa, kakor da so v prekrasnem plamenu. In vsako radečilo drugačne je ostrine, drugačnega sijaja. Ako stojé v takem gozdu sem in tje temnozeleno jelo ali smereke, tedaj se nam razgrinja pred očmi slika, da si lepše in dražestneje misliti ne moremo. Kamor pogledamo v jeseni po gozdu, povsodi vidimo omahovanje med življenjem in smrtjo. Poedine cvetlice, kakor da so se zapoznile, pomaljšajo svoje glavice v viš, ali žal nam jih je, ker utegne jih v par dneh slana posmoditi. Naj nastopi nekoliko mrzlih noči, pa ti mine vsa lepota jesenskega gozda. Sedaj stojí pusto vejevje, prava podoba smrti, in kedar človek vidi na tem vejevju še ledeno ivje, tedaj ne more sam sebi verjeti, da je tu še iskrica življenja, katera se hoče na spomlad z mladim licem in v krasni odeji prikazati.

V toplem zmernem pasu prikazuje se nam listnat gozd še vedno v taki obliki, kakor po večem pri nas. Ne rastejo ondi one iste vrste, pač pa mnoge njim sorodne, katerim so se uže tudi nove pridružile. No, ta gozd ostaja leto in dan vedno zelen. Ostri mrazovi ga ne ocvrknejo, in trdo kožnato perje brez škoda prenaša blago zimo.

Kedar stopimo v tropski gozd, razgrinja se pred nami popolnoma nov prizor. V naših gozdih nahajamo malo število različnih dreves, ali v tropskih gozdih zdí se nam, kakor da vse rastline želé, da se v drevesni veličini prikazujejo. Tu nahajamo po več stotin raznega drevja. Na Javi raste, postavim, samo od smokev nad sto vrst, in koliko še drugega raznega drevja. Tropski gozd, to je nam tuj svet. Dosti potov smo uže slišali ali čitali o divotah njegovih, ali pravega pojma o njem ni moči dobiti, treba je, da ga človek od blizo gleda in po njem hodi.

Politične stvari.

Izjave obeh delegacij in prestolni govor cesarjev.

Minulo soboto poklonili ste se obe delegaciji na cesarjevem gradu budimskem svojemu cesarju in predsednika delegacij nagovorila sta cesarja z nagovoroma, kateremu vsakako pripada političen pomen.

Avstrijska delegacija poklonila se je cesarju točno ob 12. uri, ogerska pa ob 1. uri.

Nagovora dr. Smolkovega ponavljati bilo bi odveč, ker je gledé politične vsebine skoraj do besedice soglasen z govorom njegovim pri otvorjenji delegacije, izpustil je tukaj samo ono pomenljivo in deloma iznemirljivo tolmačeno besedo skrajna sila (ultima ratio) orožja.

Omeniti je, da je cesar prav krepkega zdravja, da ste mu bili lici jasni, prijazni in da ni bilo videti na njima nikakoršnega omračenja po težkih skrbéh. Po prestolnem govoru nagovoril je cesar vsakega poslanca ter se razgovarjal z njim nekoliko trenutkov. Z generali in plemiči razgovarjal se je večinoma o osebnih zadevah, druge poprašaval je o zadevah dežel, katere zastopajo. Z dr. Riegerjem razgovarjal se je o sladkorskem davku, dr. Poklukarja je nagovoril z besedami: Kaj ne, vi ste iz Ljubljane in ste uže bili v delegacijah, pa v državnem zboru niste bili nepretrgoma.“ Na odgovor, da se je leta 1873. umaknil grofu Hohenwartu, odgovoril je cesar: pa zdaj ste uže več let v državnem zboru? — Da veličanstvo od leta 1879. v delegaciji, tukaj pa sem bil leta 1872. — Dalje omenil je cesar: „V Ljubljani ste imeli tudi nekaj kolere!“ — in z odgovorom: „da, prikazala se je izrekoma med prisiljenci, katerih je v teku več tednov umrlo okoli deset, pa nadejamo se, da z mrzlejšim letnim časom preneha popolnoma“ — bil je končan ta razgovor.

V ogerski delegaciji izvoljen je za predsednika ministrskega predsednika brat Ludovik grof Tisza; njegov nagovor znači se po sledečih, pomenljivejših stavkih:

„Ako se po državi oziramo in vidimo, koliko gospodarskega in kulturnega dela se je pričelo na vspešen način, in koliko pričetega je še treba nadaljevati in končati, katera dela bi morala zastati, ako bi se mir trajno motil, iz tega se razvidi — ne gledé na za tak slučaj potrebnih žrtev na blagu in krvi — koliko važnost nam je polagati na to, da se modremu vladanju Vašega veličanstva posreči, državi tudi v prihodnje mir

ohraniti. Ako delegacije od leta do leta privolevajo večji vojni budget, ako je ogersko postavodajalstvo sklenilo nove brambovske postave, katere narodu nakladajo nove dolžnosti, tedaj se sme z zadostenjem reči, da so vse to storile na korist vzdržavanja miru — Za vlado, katera boče vspešno postopati v diplomatičnih razpravah, mora stati dobro oborožena vojna moč. Vrh tega treba je, da oba dela države navdaja prepričanje, da je pot, katero hodi vlada Vašega veličanstva gledé vnanje politike taka, da pelje k obrambi in razvoju bistvenih koristi najvišega prestola in obeh delov države. Ker le tako prepričanje zamore samo zavest dolžnosti povekšati do onega navdušenja, katero v odločilnih trenutkih daje moč za dela, katera skoraj presegajo človeške moči.

Dalje je treba, da se tudi v bodoče ohrani tesna razmera med vojno in narodom.

Kjer so ti pogoji, tam se more mirno pričakovati. Ako bi se pa v kljub temu pripetilo, da bi se kot cena za vzdržavanje miru zahtevalo zanemarjanje bistvenih koristi prestola in države, v čemer bi noben zvest pristajatelj prestola in države ne mogel najti pomirjenja, tedaj smete Vaše veličanstvo gotovo računati na udanost zvestega ogerskega naroda. Krog najvišega prestola Vašega veličanstva zbral se bo potem ta narod in na zvišeni klic Vašega veličanstva bo za Boga, kralja in domovino vse svoje vrgel na tehtnico in varoval svojo pravico. Božja previdnost naj nas obvaruje, da bi nastala taka sila, ona naj drago življenje Vašega veličanstva tudi zavolj tega obvaruje. Visoka razumnost, očetovska skrb in zvišeno čutstvo Vašega veličanstva v spoznavanju domoljubnega čutja udanosti narodov države, razkropilo je uže veliko skrbi, reilo mnogo zmešnjav in odstranilo mnogo nevarnosti.

Vsegamogočni naj za osrečenje Vaših narodov delujoče življenje Vašega veličanstva ohrani do najskrajnejše meje človeške starosti!

Prestolni govor cesarjev se glasi:

„Zagotovilo zveste udanosti, katero ste mi izrekli, navdaja me s pravo zadovoljnostjo. Sprejmite zato izraz moje srčne zahvale.

Obžalovanja vredne zmešnjave v Bolgarski, ki so se pričele minulo leto s prekucom vlade plodivske, dajejo vnovič povod k resnim skrbem. Posrečilo se je sicer združenemu prizadevanju vlasti, nemir omejiti na en kraj in pripraviti uvedenje postavnih razmer, vendar pa so najnovejše dogodbe v Sofiji povzročile novo nevarno krizo, katere razvoj, in kakor se nadjam, mirna rešitev pozornost moje vlade na-se obrača. Njeno prizadevanje meri na to, da se pri konečnem vredjenju bolgarskega vprašanja, ki se mora zgoditi s sodelovanjem vlasti, v avtonomni kneževini uvede postavni stan, ki se ozira na dopustljive želje Bolgarov in se ravno tako vjema z veljavnimi pogodbami in koristmi Evrope.

Izvrstne razmere, ki jih imamo z vsemi vlastmi in pa zagotovila miroljubnih namenov, katere dobivamo od vseh vlad, dopuščajo nado, da se bo v kljub težavnemu položaju na izhodu, posrečilo, varovaje koristi Avstro-Ogerske, državi in Evropi ohraniti blagoslove miru.

Vojno upravništvo zahteva od vas večjo požrtvovalnost za potrebe, ki se opravičujejo s posledicami postave o nastanovljenji vojakov in pa z napredujočim razvojem orožne tehnike. Pa prizadeva si višje tirjatve nastale neizogibne omejiti po moči na najmanj mero.

V Bosni in Hercegovini kaže se tudi letos na vsakovrstnem polju neprestan napredek in se za stroške uprave teh dežel iz skupnih sredstev ne zahteva nikakoršen donesek.

Moja vlada namerava za prihodnje leto zopet znižanje kredita za vojno v Bosni in Hercegovini.

To temeljito pretresavanje prihajajočih Vam predlogov priporočam Vaši zmiraj skazani domoljubni previdnosti, zanašam se, da boste mojo vlado pri spolnovanji njenega važnega in težkega posla podpirali s svojo zaupno pripomočjo in izrekam Vam vsem svoj srčni pozdrav.“

Naši dopisi.

Z Budim-Pešta 5. nov. — Obe delegaciji imeli ste včeraj vsaka svojo prvo sejo.

V avstrijski delegaciji, katere se je vdeležilo 52 poslancev in pa skupni minister z vladnimi zastopniki naprosil je pred vsem minister vnanjih zadev in cesarske hiše grof Kalnoky doktorja Smolko, da kot starosta prevzame začasno predsedništvo. Ta vpeljal je najprej volitev predsednika, dalje podpredsednika, rediteljev, zapisnikarjev in verifikatorjev in izbrani so bili:

za predsednika: dr. Smolka,

za predsednikovega namestnika: opat Hauswirt,

za reditelje: baron Reinelt, grof Treuttmannsdorff, K. Schindler in R. Furtmüller,

za zapisnikarje: grof Buquoy, grof Fürstenberg, dr. Žaček, baron Dumreicher,

za verifikatorje: knez Czartoryski Konstantin, grof Zettwitz, dr. vitez Meznik, dr. Klaič in dr. Exner.

Po svoji izvolitvi za predsednika delegacije poprijel je dr. Smolka besedo ter se zahvalil za izkazano mu častno zaupanje, potem pa omenjal težavnejšega položaja delegacij zavolj tega, ker vojno ministerstvo letos zahteva več svoto za svoje potrebščine, potem pa je nadaljeval do besede tako:

„Ta okoliščina je, katera najresnejšo pozornost delegacij vzbuja gledé na to, da se uže tako v visoki meri davčna moč vporablja. Modrost Njegovega veličanstva našega premilostivega cesarja in gospoda nam je sicer pri najtežavnih razmerah do te ure mir ohranila (pohvala), katerega ojačenje in okrepčanje našega gospodarskega stanja tako silno potrebuje. Ali se bode pa mir tudi v bližnji prihodnosti mogel ohraniti, je vprašanje, ki se odtega naši razsodbi, katero so pa v očigled težavnih vnanjih razmer, kakor so se začele razvijati, takove, da morejo resno vznemirjanje vzbujati.

Delegacije so bile vedno pripravljene, rekel bi, da jim je to tradicionalno, čuti nad mogočnostjo države in se resno truditi, da se po moči ohrani to stanje. In to me potrjuje v prepričanju, da bo delegacija sedaj očigled zmešnjav, kakor jih vidi tudi vsak neizveden, dobila prepričanje, da se mora ravno sedaj vse v to staviti, da bo Avstrijsko-Ogerska v stanju, v svetu vlasti zavzimate pristojne ji dostojno važno mesto, da se njen glas ne presliši. Delegacije bodo pokazale, da imajo zvesti avstrijsko-ogerski narodi trden sklep, državi neprikrajšano ohraniti pristojno ji mogočno stanje in to braniti z vsemi mogočimi sredstvi, ako bi drugače ne šlo, s skrajno silo (orožja). — Predsednik sklepal je svoj govor z živio-klici na cesarja, klic, ki je izbudil trikratni odmev v delegaciji.

Za izvolitev zahvalil se je tudi opat Hauswirt (Schotenski).

Po teh volitvah naznanil je minister Kalnoky, da predlaga v imenu skupne vlade delegaciji skupne proračune, nekaj dodatnih kreditov in poročilo o gospodarstvu v Bosni in Hercegovini.